

N:o 290.

Af herrar **G. S. Neiglick** och **K. E. von Geijer**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående försäljning af vin och maltdrycker.

Enligt nu gällande förordning angående försäljning af vin och maltdrycker den 24 oktober 1885 gäller i fråga om upplåtandet af rättighet till utskänkning af dylika drycker i stad, att Konungens befallningshafvande, efter yttrande af stadsfullmäktige och magistraten, först bestämmer det antal rättigheter, som må i staden upplåtas, och därefter, sedan magistraten mottagit och till Konungens befallningshafvande insändt ansökningar till ifrågavarande rättigheter jämte eget yttrande öfver sökandenas lämplighet m. m., utser innehafvare af dylika rättigheter inom ramen af det på förhand bestämda antalet.

Bestämmelserna återfinnas i §§ 4 och 6 af nämnda förordning.

Uti Kungl. Maj:ts till nu pågående Riksdag aflämnade proposition, n:o 101, med förslag till förordning angående försäljning af vin och maltdrycker föreslås, i § 7, ett annat förfaringssätt vid upplåtandet af utskänkingsrättighet. Enligt detta förslag skall Konungens befallningshafvande icke på förhand bestämma visst antal rättigheter, som må upplåtas, utan enhvar inom samhället, som önskar att erhålla utskänkingsrätt, äger att årligen inom augusti månads utgång till Konungens befallningshafvande ingifva sin ansökan, hvarpå Konungens befallningshafvande inhämtar magistratens och stadsfullmäktiges yttrande öfver de inkomna ansökningarne samt beslutar angående desamma.

Det synes oss, att af dessa båda förfaringssätt det förstnämnda otvifvelaktigt är att föredraga.

De särskilda kommitterade, som haft att afgifva yttrande angå-

Bih. till Riksd. Prot. 1905. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 110 Häft. (N:o 290).

ende nu ifrågakomna förordning och hvilkas förslag i denna del Kungl. Maj:t i hufvudsak följt, hafva mot förstnämnda förfaringsättet framställt en del anmärkningar, därvid hufvudsakligen framhållande, att det vore ändamålslost att på förhand bestämma antalet rättigheter, då man icke visste, om några personer funnos villiga och lämpliga att öfvertaga dem — det hade ock inträffat, att fastställda rättigheter lämnats obegagnade — samt att nu gällande stadganden lätt kunna fresta olämpliga personer att anmäla sig till öfvertagande af en fastställd men obegagnad rättighet.

Hvad förstnämnda anmärkningen beträffar, torde den omständigheten, att en rättighet ligger obegagnad, väl icke i och för sig vara någon olägenhet af större vidd och framför allt icke så afsevärd, att den skäligen bör påkalla lagförändring. Vidkommande den uttryckta farhågan, att nu gällande bestämmelser skulle kunna föranleda olämpliga personer att anmäla sig såsom sökande till öfvertagande af sådan rättighet, hvarom nu är fråga, hålla vi före, att sådan fara skulle föreligga i vidsträcktare mån, därest den af Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelsen upphöjdes till lag. Det torde nämligen vara ganska visst, att mindre lämpliga personer skola anse sig hafva större utsikt att erhålla en utskänkingsrättighet, då rättigheternas antal är obegränsadt, än då antalet rättigheter är på förhand bestämdt och ofta begränsadt till ett fåtal, i hvilket fall konkurrensen gifvetvis blifver mera besvärande.

Kommitterade framhålla vidare såsom en ändring af mera materiell innebörd, att förslaget innebär en utsträckning af den vetorätt, som nu tillkommer de kommunala myndigheterna mot framställningar af ifrågavarande slag. Vi torde i detta afseende först få erinra om, att enligt nu gällande förordning stadsfullmäktige och magistraten äga befogenhet att genom samstämmiga beslut förhindra upplåtandet af någon som helst rättighet af ifrågavarande slag inom samhället. Den omförmälda utsträckningen af vetorätten innebär, att stadsfullmäktige och magistraten genom samstämmiga afstyrkande yttranden kunna förhindra, att utskänkingsrättighet af Konungens befallningshafvande beviljas en sökande, som af förstnämnda myndigheter anses olämplig; och har för vinnande af detta ändamål den bestämmelse införts, att utlåtande öfver inkomna ansökningar skall afgifvas icke, såsom hittills, endast af magistraten, utan äfven af stadsfullmäktige. Praktiskt sedt torde denna utsträckning af vetorätten vara tämligen betydelselös, då med nu gällande förordning det näppeligen torde hafva förekommit, att Konungens befallningshafvande upplåtit utskänkingsrättighet till en person, som

af magistraten ansetts olämplig; och vetorätten skulle, såsom ofvan sagts, inträda endast i det fall att både magistraten och stadsfullmäktige funne en person icke böra erhålla rättighet.

Då vi förmena, att det i nu gällande förordning stadgade förfaringssättet vid upplåtandet af utskänkningsrättigheter i stad är att föredraga framför det af Kungl. Maj:t föreslagna, vilja vi framhålla, att den dubbla pröfning, som nuvarande förfaringssättet, såsom ofvan nämnts, medför, icke, såvidt vi ha oss bekant, gifvit anledning till någon som helst klagan från vederbörande myndigheters sida, samt att densamma icke heller kan anses betungande.

Det synes oss synnerligen lämpligt, att innan ansökningar till utskänkningsrättigheter mottagas, genom en föregående pröfning, verkställd uteslutande med hänsyn till samhällets allmänna förhållanden, bestämmas det antal rättigheter, som högst må upplåtas; och förmena vi därför, att nu gällande förordning i denna del är att föredraga framför Kungl. Maj:ts förslag. Ty äfven detta förslag måste i praktiken leda till ett bestämmande af ett visst antal rättigheter, som lämpligen må inom samhället upplåtas, för så vidt icke hvarje ansökan af oförvitlig och kompetent person, som förfogar öfver en för ändamålet lämplig lokal, skall bifallas. Men enligt Kungl. Maj:ts förslag få vederbörande myndigheter anledning att taga i öfvervägande huru många rättigheter lämpligen böra upplåtas, först i sammanhang med pröfvandet af inkomna ansökningar; och det lär väl knappast kunna förnekas, att, hvad de lokala myndigheterna beträffar, hänsyn till sökandenas personligheter härvid kan komma att spela en afsevärd roll och föranleda därtill, att flera rättigheter blifva upplåtna, än som blifvit fallet, därest rättigheternas antal bestämts på förhand, utan hänsyn till eventuella sökande. Det synes oss därför vara anledning befara, att Kungl. Maj:ts förslag, därest detsamma i denna del varder antaget, kan komma att leda till upplåtandet af flere utskänkningsrättigheter än med tillämpning af nu gällande förordnings bestämmelser skulle blifva fallet.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skola såväl stadsfullmäktige som magistraten afgifva yttrande öfver inkomna ansökningar, medan enligt nu gällande förordning endast magistraten har att, sedan antalet rättigheter förut bestämts, yttra sig om sökandenas lämplighet m. m. Äfven i detta afseende synes oss den nu gällande förordningen vara att föredraga. Stadsfullmäktige, en korporation bestående af 20 intill 60 ledamöter (i Stockholm 100), torde icke utan svårighet kunna yttra sig om sökandenas lämplighet, då stadsfullmäktige, som i gemen ofta torde sakna personlig kännedom om sökandena, icke förfoga öfver de organ,

som stå magistraten till buds för vinnande af nödig kännedom om sökandenas person m. m. Medan det måste anses både önskvärdt och lämpligt, att stadsfullmäktige bedöma frågan om antalet utskänkingsrättigheter, som må inom samhället upplåtas, torde det med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke själfva personfrågan, frågan om en persons lämplighet för utöfvandet af utskänkningen, äfvensom frågan om lokalens lämplighet m. m., bör på ett mera ingående och objektivt sätt kunna bedömas af magistraten. Men äfven om denna synpunkt icke skulle tillerkännas den betydelse, som vi förmena densamma böra äga, kvarstår dock mot Kungl. Maj:ts förslag den anmärkning, att detsamma ofta torde komma att leda till ganska svårlösta förhållanden, nämligen i de fall, då stadsfullmäktige och magistraten blifva af olika uppfattning i fråga om sökandenas lämplighet. Om man antager, att Konungens befallningshafvande öfversändt till stadsfullmäktiges och magistratens yttrande t. ex. 20 ansökningar samt att stadsfullmäktige förorda 9 ansökningar, medan magistraten hemställer om bifall till 6 *andra* ansökningar — huru många och hvilka ansökningar har Konungens befallningshafvande då anledning att bevilja?

På grund af hvad sålunda anförts, tillåta vi oss hemställa,

att Riksdagen, med afslag å Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående försäljning af vin och malt-drycker i hvad detsamma afser upplåtandet af rättighet till utskänkning af vin och maldrycker i stad, måtte besluta, att de uti kungl. förordningen angående försäljning af vin och maldrycker m. m. den 24 oktober 1885 gifna bestämmelser i fråga om upplåtandet af rättighet till försäljning af vin och maldrycker i stad fortfarande skola gälla.

Vi hemställa vördsamt, att vederbörande utskott, i händelse denna motion vinner bifall, måtte vidtaga de redaktionsförändringar i den kungl. propositionen, som däraf blifva en följd.

Stockholm den 27 april 1905.

Sixten Neiglick.

K. v. Geijer.